

Save the Orangutan & BIOLOGISKA MÅNGFALDSKRISEN

De tropiska regnskogarna rymmer en enorm biologisk mångfald. Mer än hälften av jordens landlevande arter bor här. Borneo är en utpräglad hotspot med stor artrikedom, och många djur och växter finns endast i regnskogen på Borneo. Ett av de mest ikoniska djuren är en av våra närmsta släktingar – orangutangen, som i dag endast lever på Sumatra och Borneo.

Men djurlivet är hotat. Vi befinner oss för tillfället i en global biologisk mångfaldskris som ofta kallas den sjätte massutrotningen. En FN-rapport från 2019 fastslår att uppemot en miljon djur- och växtarter är hotade av utrotning. Av de djur- och växtarter, som står med på IUCN:s röda lista är 27 % utrotningshotade. Dessa inkluderar alla tre orangutangarter. Sumatraorangutangen har varit akut utrotningshotad sedan 2000, Borneoorangutangen sedan 2016 och den nyaste orangutangarten, Tapanuliorangutangen, som bor på Sumatra, har varit akut utrotningshotad sedan den upptäcktes år 2017.

Djuren förlorar sin livsmiljö

Förlust av livsmiljöer är bland de mest avgörande orsakerna till arternas minskande antal. Speciellt avskogning är en enorm utmaning eftersom många av världens djur bor i skogen. När skogen faller förlorar djuren sina hem, viktig föda och blir i ännu större grad utsatta för jakt, i och med att de tvingas från sin naturliga miljö.

Orangutangen är i stor grad hotad på grund av avskogningen och skogsbränderna, men även jakt och illegal handel är orsak till människoapans status som akut utrotningshotad. Uppemot 80% av orangutangens livsmiljö i Indonesien och Malaysia har försvunnit under de senaste fyra årtiondena och fler än 1 000 orangutanger utsätts årligen för illegal handel med vilda djur. Här tillkommer även hotet av smittsamma sjukdomar. Orangutangerna är känsliga för de virus och bakterier som orsakar luftvägssjukdomar hos människor. SARS-CoV-2, det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen COVID-19 hos människor, kan därför utgöra ett ytterligare hot mot de akut utrotningshotade orangutangerna.

Biologiska mångfaldskrisen är även kopplad till klimatkrisen. De extrema klimatförändringarna är ännu en orsak till att den biologiska mångfalden är hotad. När klimatet ändras ska arterna anpassa sig till nya förhållanden och det är inte alltid möjligt, när klimatförändringarna sker i den hastighet de gör idag.

Samtidigt är människans aktiviteter, såsom avskogning och bränder, både orsaken till förlust av biologisk mångfald men även en bidragande faktor till klimatkrisen. Därför är det en fördel att komma med gemensamma lösningar för båda kriserna. Genom att bevara och återplantera viktiga ekosystem så som regnskogen kan det skapas en ökad absorbering och minskat utsläpp av koldioxid i atmosfären, samtidigt som det ges plats åt djur och växter som behöver det.

Save the Orangutan skyddar viktiga livsmiljöer

Eftersom den tropiska regnskogen har en så rik biologisk mångfald har skogsavverkning en stor påverkan på den biologiska mångfalden världen över. Vi riskerar att förlora alldeles unika arter ifall skövlingen av regnskogen fortsätter så som nu.

Save the Orangutan menar att Borneos regnskog och dess biologiska mångfald ska skyddas. Skogen bidrar inte bara till mat, medicin, virke, ved och andra råmaterial. Växterna, djuren och mikroorganismerna i skogen bidrar även till att bland annat pollinera, reducera markerosion, reglera klimatet och bidra till rent dricksvatten. När vi skyddar orangutangen och dess livsmiljö skyddar vi samtidigt hela ekosystemet, dess funktioner och arter. Orangutangen bidrar till exempel med att sprida frön i regnskogen. Genom att bygga sina bon säkerställer orangutangen att solljuset kan nå igenom trädtopparna till marken så att nya träd och växter kan gro.

Det är omöjligt för oss att veta hur många arter ett ekosystem kan förlora innan det leder till att hela ekosystemet kollapsar.

FN-rapporten från 2019 visar på att det fortfarande är möjligt att ändra den farliga utvecklingen genom att skydda och restaurera naturen. Det är precis vad Save the Orangutan gör genom ett antal projekt på Borneo. I samarbete med lokala samarbetspartners skyddar och restaurerar vi regnskogen. Vi arbetar i nära samarbete med lokalbefolkningen för ett hållbart sätt att använda regnskogens resurser på. Målet är att bevara habitat för tusentals arter i ett av världens mest artrika områden. Utöver detta arbetar Save the Orangutan tillsammans med lokala samarbetspartners om att etablera nya hållbara bestånd av rehabiliterade orangutanger, som varit offer för den omfattande jakten och illegala handeln med vilda djur. I samarbete med de indonesiska myndigheterna återförs de rehabiliterade orangutangerna i skyddade skogsområden. Knappt 500 rehabiliterade orangutanger har redan återförts till det vilda sedan 2012.

Save the Orangutan & KLIMATKRISEN

Att bevara regnskogen är viktigt för att skydda skogens djur och människor. Men regnskogen - och speciellt den tropiska torvmosseskogen - spelar också en central roll för klimatet. I kampen för att minska de globala klimatförändringarna är det därför nödvändigt att stoppa skövlingen av skogarna och återplantera degraderade naturområden.

Världens skog har en unik förmåga att uppta koldioxid från atmosfären och lagra det i trädens stammar, blad och rötter. Det gör också att skogen är en central del då vi talar om att reducera mängden koldioxid för att minska klimatförändringarna. Den omfattande skövlingen av tropisk regnskog förstör viktiga klimatreglerande områden. De stora skogsbränderna i tropikerna leder till att stora mängder koldioxid frisläpps i atmosfären. Hela 20 % av koldioxidutsläpp orsakade av människan tros härleda från skövlingen av skog världen över. Avskogning är därmed den största koldioxidsyndaren efter förbränning av fossila bränslen. Vidare påverkar skogsavverkningen också vattnets kretslopp och accelererar markerosion.

De indonesiska skogarnas betydelse för klimatet

Trots att all skog är betydelsefull för klimatet, har torvmosseskogen en speciellt betydelsefull roll. Torvmosseskogen är ett extremt effektivt koldioxidlager eftersom torven består av stora mängder döda växtrester. Endast 3 % av jordens landareal består av torvmosseskog men de lagrar upp till 20–25 % av all den koldioxid som finns i marken. Endast Indonesien står för omkring 36 % av världens tropiska torvmosseskog och den tropiska torvmosseskogen på Borneo är bland det största koldioxidlager i världen. Torvmossens genomsnittliga djup är nämligen hela 5,5 meter, och därför lagrar orörd torvmosseskog i Indonesien i genomsnitt 12 gånger mer koldioxid än andra tropiska regnskogar i Asien.

Torven lagrar stora mängder koldioxid i marken medan andra skogsområden lagrar mest koldioxid i träden ovanför marken. När vi talar om torvmosseskogen är det därför inte bara träden, men torven den växer i, som är viktig. Träden är viktiga för att stabilisera torven och säkerställa att den inte torkar ut och orsakar koldioxidutsläpp. Några av de största orsakerna till utsläpp av växthusgaser i Indonesien är dränering av torvmosseskogen samt brännandet av skog och torv för att utnyttja områden till plantager eller gruvidrift.

Bevarandet av skogen är en del av klimatlösningen

Hos Save the Orangutan är vi mycket oroliga för konsekvenserna av klimatkrisen. På Borneo har skövlingen av skogen redan medfört ökade temperaturer och mindre nederbörd – dessutom har extrema väderfenomen och skogsbränder blivit allt vanligare. De stora ändringarna har inte bara enorma konsekvenser för människor världen över – också djur, som till exempel orangutangen, hotas av de snabba ändringarna i klimatet samt förlusten av livsmiljöer.

Skogens – och inte minst regnskogens – viktiga roll i kampen mot klimatförändringarna kan inte förbises. Save the Orangutan ser en kombination av bevarande samt restaurering av skog som en stark naturlig klimatlösning, som samtidigt även värnar om djur och människor som lever i skogsområdena. Detta ska dock inte ses som en ersättning för att begränsa den industriella sektorns koldioxidutsläpp, men mer som en ovärderlig del av kampen mot klimatförändringarna.

Save the Orangutans klimatsats

Save the Orangutan arbetar tillsammans med lokala samarbetspartners och andra miljöorganisationer för att få igenom en förändrad inställning hos den indonesiska regeringen gällande regnskogens betydelse. Sedan FN:s klimattoppmöte på Bali år 2007 har Indonesien blivit allt mer uppmärksamma på sina koldioxidutsläpp. Under 2015, när stora skogsbränder härjade i landet, ledde bränderna till att Indonesiens koldioxidutsläpp steg till tredjestörst i hela världen. Under 2019 härjade skogsbränderna åter i Indonesien. 2 miljoner hektar brann ner under 2015 och 1,6 miljoner hektar under 2019. Om klimatmålen ska kunna uppnås ska insatsen för att bevara och restaurera Borneos regnskog styrkas och förebyggandet av bränder bör intensifieras.

Save the Orangutan arbetar tillsammans med våra samarbetspartners med konkreta projekt för att skydda och återplantera regnskogen och göra den mer motståndskraftig. Det innebär bland annat:

- Patrullering i skyddade skogsområden för att minimera illegal skogsavverkning
- Återplantering av degraderade skogsområden med lokala och naturligt förekommande trädarter
- Blockering av dräneringskanaler skapade av människor, för att höja vattenståndet och minska uttorkning och nedbrytning av torvmossen.
- Förebygga och bekämpa skogsbränder i samarbete med lokalbefolkningen som lever i och omkring regnskogen.

Save the Orangutan & PANDEMIER

COVID-19 pandemin skickar en tydlig signal om att människan i allt större grad bör lägga mer fokus på att bevara naturen. Experter och organisationer världen över argumenterar för att spridningen av zoonoser – sjukdomar som överförs från djur till människor – förvärras på grund av människoaktivitet så som handel med vilda djur, förstörelse av djurens livsmiljöer och klimatförändringar orsakade av människan.

Därför är det helt avgörande att skövlingen av världens skog stoppas och utnyttjandet av skogen och den biologiska mångfalden framöver föregår på ett hållbart och hälsomässigt försvarligt sätt så vi i framtiden kan minska risken för nya pandemier som kostar oss människoliv och medför ekonomiska konsekvenser.

Ökning av zoonoser

Kända exempel på sjukdomar som härstammar från djur är bland annat SARS, HIV, Zika och Ebola – och nu även COVID-19. Risken för att sjukdomsframkallande mikroorganismer överförs från djur till människor har alltid existerat, men det finns en indikation på ett stigande antal zoonoser till följd av människans omfattande påverkan på ekosystemen och nära kontakt med vilda och domesticerade djur.

En studie utgiven i Nature (2008) visar på att 60 % av nya infektionssjukdomar härstammar från djur – härav knappt 72 % från vilda djur. FN:s miljöprogram (UNEP) beräknar att 75 % av alla nya smittsamma sjukdomar kommer från vilda djur.

Vad är orsaken till ökningen?

Risken för nya sjukdomar och smittspridning stiger när vi ändrar förhållandet mellan vilda djur och människor – exempelvis när ny mark odlas eller när regnskogen fälls. Avskogning betyder bland annat att djur drivs från sitt naturliga habitat och istället tvingas närmare människor och husdjur i jakt på föda och ny livsmiljö. När vi ändrar och förstör ekosystem kan virus också lättare anpassa sig till nya värdar. Detta går i första hand ut över dem som bor nära skogen, men med smittspridning, djurmarknader samt djur som anpassar sig till tätbefolkade städer och andra områden skapade av människan, kan det komma till att påverka oss alla – i och med globaliseringen kan det även enkelt leda till pandemier.

Klimatförändringarna kan samtidigt ha en – primärt negativ – inverkan på hälsan. Smittspridning förändras nämligen när klimatet ändras.

Stigande temperaturer kommer upp till en viss punkt att få många mikroorganismer att föröka sig snabbare. På samma vis är klimatförändringarna också orsak till ett ökat antal extrema väderfenomen så som torka och översvämningar, som kan leda till spridning av sjukdomar.

Hur undgår vi pandemier

Detta betyder inte att vi ska se djur och natur som våra fiender. Tvärtom. Det är människans aktivitet, så som ökad avskogning och klimatförändringar orsakade av människan, som får antalet zoonoser att öka. Denna risk för sjukdomar, och i värsta fall pandemier, är ännu ett tydligt tecken på att vi bör ta hand om vår kvarvarande natur. Både för artrikedomen, själva naturen och för klimatet – och även för vår egen hälsa. Så länge vi låter naturen vara i fred tar den hand om sig själv. Därför är det bästa sättet att undgå pandemier i framtiden att skydda vår natur och dess biologiska mångfald.

Forskning tyder på att stor artrikedom till och med kan skydda oss från sjukdomar. Ju flera djur en sjukdom passerar desto större sannolikhet är det att spridningen stoppas i och med att vissa djur inte kan bli smittade.

För att begränsa spridningen av sjukdomar måste människan ta allt mer ansvar och ha mer respekt för naturen. Det är helt avgörande att vi tar med oss det coronapandemin lärt oss och inte glömmer bort det efter att coronakrisen är över.

2020 var året som skulle gått i klimatets och den biologiska mångfaldens tecken. Denna agenda är nu hotad. Det är naturligtvis mycket oroväckande eftersom just insatserna för att minska klimatförändringarna och massutrotningen av djur och växter är direkt kopplade till en minskad risk för framtida pandemier.

Save the Orangutans insats mot framtida pandemier

Save the Orangutan arbetar i nära samarbete med lokala samarbetspartners för att bevara Borneos regnskog och skydda skogens biologiska mångfald.

I samband med coronakrisen har vi ökat informationsarbetet bland lokalbefolkningen om risken för zoonoser och vikten av ett hållbart och hälsosamt nyttjande av regnskogens resurser. Vi stöttar också insatser för att skydda lokalbefolkningen, som lever i eller kring regnskogen, mot smittsamma sjukdomar.

Save the Orangutan
c/o Stavegren & Partners
Ekonomikonsult AB
Arenavägen 41
121 77 Johanneshov

T +46 (0)8-55 91 24 38
E info@savetheorangutan.se
www.savetheorangutan.se